

การนำเสนอเนื้อหาด้ว้ส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์
และปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ในนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน

นางจิตตราพร เรืองจรัส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-779-1

ลิขสิทธิ์ของ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**PRESENTATION OF KNOWLEDGE, CREATIVITY AND
SOCIAL VALUES IN CHILDREN AND YOUTH'S MAGAZINES**

Mrs. Jitraporn Ruangcharus

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

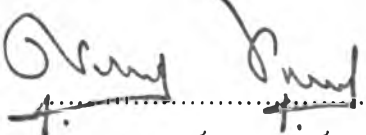
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-779-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอเนื้อหาด้านส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และปลูกฝัง
ค่านิยมทางสังคมในนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน
โดย นางจิตตราพร เรืองจรัส
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ้มไพโรจน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดร.ณี หิรัญรักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ้มไพโรจน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

จิตรราพร เรืองจรัส : การนำเสนอเนื้อหาส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์และปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ในนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน (PRESENTATION OF KNOWLEDGE, CREATIVITY AND SOCIAL VALUES IN CHILDREN AND YOUTH'S MAGAZINES) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. นันทริกา คุ้มไพโรจน์; 248 หน้า ISBN 974-331-779-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ และประเภทเนื้อหาด้านการส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ของนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน จำนวน 6 ชื่อฉบับ แยกเป็นนิตยสารสำหรับเด็ก ได้แก่ เสียงเด็ก ไคโนสาร โกจิเนียส นิตยสารสำหรับเยาวชน ได้แก่ สารคดี อัพเดท มติชน วิทยาศาสตร์ รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการของนิตยสารดังกล่าว เกี่ยวกับนโยบายในการส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์และการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม และวิธีการดำเนินธุรกิจ สำหรับการนำเสนอเนื้อหาใช้ความถี่ร้อยละ และนำเสนอผลข้อมูลโดยการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิตยสารสำหรับเด็ก และนิตยสารสำหรับเยาวชนทั้ง 6 ชื่อฉบับ นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของบทความมากที่สุด โดยนิตยสารสำหรับเด็กนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ ข่าวน้อยที่สุดส่วนนิตยสารสำหรับเยาวชนนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของเกมน้อยที่สุด
2. นิตยสารสำหรับเด็ก และนิตยสารสำหรับเยาวชน 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ เสียงเด็ก ไคโนสาร โกจิเนียส อัพเดท และมติชนวิทยาศาสตร์ นำเสนอประเภทเนื้อหาด้านส่งเสริมความรู้ ความคิดสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อหา ด้านปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ยกเว้น นิตยสารสารคดี ที่นำเสนอประเภทเนื้อหาด้านปลูกฝังค่านิยมมากกว่าด้านส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ โดยทั้ง 6 ชื่อฉบับ เน้นการนำเสนอเนื้อหาส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์และด้านภาษามากที่สุด และนำเสนอเนื้อหาด้านดนตรีน้อยที่สุดสำหรับการปลูกฝังค่านิยม นิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ จะนำเสนอเนื้อหาด้านการมีระเบียบวินัยมากที่สุด และนำเสนอเนื้อหาด้านการประหยัดน้อยที่สุด
3. ผู้บริหารของผู้นิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีนโยบายชัดเจนในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มากกว่าการปลูกฝังค่านิยม ยกเว้น นิตยสารสารคดีเพียงฉบับเดียวที่มีนโยบายปลูกฝังค่านิยมมากกว่าส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. นิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชนทั้ง 6 ชื่อฉบับ มีนโยบายในการดำเนินธุรกิจเพื่อต้องการผลิตสื่อที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง โดยไม่ได้หวังผลกำไรทางธุรกิจ แต่ดำเนินธุรกิจเพียงแค่เลี้ยงตัวให้อยู่ได้ จากสถานะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบันทำให้นิตยสารทั้ง 6 ชื่อฉบับ ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงส่งผลให้นิตยสารไคโนสารต้องหยุดดำเนินการอย่างถาวร ส่วนเสียงเด็ก โกจิเนียส และมติชนวิทยาศาสตร์ ต้องหยุดดำเนินการชั่วคราว ยังคงเหลือนิตยสารสารคดี และอัพเดท ที่ยังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ภาควิชาวารสารสนเทศ
สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา2541

ลายมือชื่อนิติต Amawong Boonmee .
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Dittana Kumpitak
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C850279 : MAJOR JOURNALISM
KEY WORD:

PRESENTATION/PROMOTING/KNOWLEDGE, CREATIVITY/ SOCIAL VALUES/
CHILDREN AND YOUTH'S MAGAZINES

JITTRAPORN RUANGCHARUS : PRESENTATION OF KNOWLEDGE, CREATIVITY AND
SOCIAL VALUES IN CHILDREN'S AND YOUTH'S MAGAZINES. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. NONTARIGA KOOMPIROCHONA, 248 pp. ISBN 974-331-779-1

The objective of this study is to determine the designs of children's and youth's magazines, and their content promoting knowledge, creativity and instilling social values by studying 6 magazines. They are divided into 2 groups, children's magazines and youth's magazines. The children's magazines include Siang Dek, Dinsosarn and Go Genius. The youth magazines are Sarakadee, Update, and Matchon Wittayasart. An in-depth interview of the administrators of the 6 magazines is also included. The interview deals with policy for enhancing knowledge, creativity and social values, and management. Frequencies and percentages are used to illustrate the points and the results of the study are presented in a descriptive form.

It is found that

1. the content of all 6 magazines is mostly presented in the form of articles. Children's magazines present news the least while youth's magazines present games the least.

2. 5 out of 6 magazines, namely Siang Dek, Dinosarn, Go Genius, Update and Matchon Wittayasart, present information about knowledge and creativity more than that about social values. On the contrary, Sarakadee presents information about social values more than that about knowledge and creativity. All of the 6 magazines present knowledge about science/mathematics the most but about music the least. In terms of social values, most magazines present discipline the most and how to be economical the least.

3. Most of the administrators have a definite policy for promoting knowledge and creativity more than social values except those of Sarakadee who promote social values more than creativity.

4. The management of the magazines aim at producing quality media for children and youth rather than making high profits. The economic crisis has severely affected the magazines Dinosarn had to close down its business permanently whereas Siang Dek, Go Genius and Matchon Wittayasart have had to stop their operations temporarily. Only Sarakadee and Update are still in business.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....
สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อ นิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ นันทริกา ชุ่มไพโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยที่ถูกต้องมาด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ครุณี หิรัญรักษ์ ที่ได้กรุณามาเป็นประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร สำหรับ คำแนะนำ และกำลังใจที่มีให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ที่สำคัญวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงมีอาจสำเร็จลุล่วง หากมิได้กำลังใจจากบิดา มารดา ผู้วิจัย ต้องขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ท่านเป็นผู้ให้ชีวิตและทำให้มีวันนี้ และขอขอบคุณ สามีอย่างจริงใจที่เป็นกำลังใจอย่างมาก รวมทั้งขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนในการช่วยเหลือให้กำลังใจ ทุก ๆ คน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

จิตตราพร เรืองรัส

พฤษภาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาที่วิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
1.6 นิยามศัพท์.....	11
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.1 แนวคิดและทฤษฎีการนำเสนอ.....	16
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับนิตยสาร.....	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของเด็ก.....	31
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์.....	32
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม.....	43
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.7	แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา..... 56
2.8	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 57
3	ระเบียบวิธีวิจัย..... 60
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 60
3.2	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 73
3.3	วิธีการศึกษาข้อมูล..... 76
4	ผลการวิจัย..... 77
4.1	การศึกษารูปแบบการนำเสนอเนื้อหา..... 85
4.2	การศึกษาประเภทเนื้อหา ด้านส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์..... 89
4.3	การศึกษาประเภทเนื้อหา ด้านปลูกฝังค่านิยมทางสังคม..... 100
4.4	เปรียบเทียบประเภทเนื้อหาการส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม..... 120
4.5	การสัมภาษณ์เจาะลึกเกี่ยวกับนโยบายในการนำเสนอเนื้อหา ด้านการส่งเสริม ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และปลูกฝังค่านิยมทางสังคม..... 122
4.6	การสัมภาษณ์ เจาะลึก เกี่ยวกับวิธีการดำเนินธุรกิจ..... 138
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 155
5.1	สรุปผลการวิจัย..... 156
5.2	อภิปรายผลการวิจัย..... 168
5.3	ข้อเสนอแนะ..... 173
	รายการอ้างอิง..... 174
	ภาคผนวก..... 179
	ภาคผนวก ก 180
	ภาคผนวก ข 244
	ประวัติผู้วิจัย..... 248

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	78
2	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของนิตยสารเสียงเด็ก จำแนกเป็นรายเดือน.....	79
3	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของนิตยสารไดโนเสาร์ จำแนกเป็นรายเดือน.....	80
4	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของนิตยสารโกจิเนียส จำแนกเป็นรายเดือน.....	81
5	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของ นิตยสารสารคดี จำแนกเป็นรายเดือน.....	82
6	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของนิตยสารอัปเดต จำแนกเป็นรายเดือน.....	83
7	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบ ของนิตยสารมติชนวิทยาศาสตร์ จำแนกเป็นรายเดือน.....	84
8	แสดงประเภทเนื้อหาด้านการส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ของ นิตยสารสำหรับเด็ก ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	88
9	แสดงประเภทเนื้อหาด้านการส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ของ นิตยสารสำหรับเยาวชน ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	93
10	แสดงประเภทเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ของนิตยสารสำหรับเด็ก ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	แสดงประเภทเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ของนิตยสารสำหรับเยาวชน ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540..... 106
12	แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของนิตยสารสำหรับเด็ก และเยาวชน ฉบับประจำเดือน พฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540..... 112
13	แสดงการเปรียบเทียบประเภทเนื้อหาการส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และ การปลูกฝังค่านิยมทางสังคมของนิตยสารสำหรับเด็ก และเยาวชน ฉบับประจำเดือน พฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540..... 117

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของ นิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชนทั้ง 6 ชื่อฉบับ ฉบับประจำเดือน พฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	87
2 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเภทเนื้อหาด้านการส่งเสริมความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ของนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน ฉบับประจำเดือน พฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	114
3 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเภทเนื้อหาด้านการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ของนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน ฉบับประจำเดือน พฤษภาคม 2539 - เมษายน 2540.....	116